

Poruka pape Franje za II. svjetski dan djedova, baka i starijih osoba

Predragi, predraga!

Redak iz Psalma 92 »Rod donose i starosti« (r. 15) je blagovijest, pravo i istinsko "evanđelje", koje u prigodi drugoga Svjetskog dana baka, djedova i starijih osoba možemo navijestiti svijetu. To je u opreci s onim što svijet misli o toj životnoj dobi, ali i sa stavom rezignacije nekih od nas, starijih osoba, koji žive s malo nade i ne očekuju više ništa od budućnosti.

Mnogi se starosti boje. Smatraju je nekom vrstom bolesti s kojom je bolje izbjegavati svaki kontakt: misle da nas se stari ljudi ne tiču i da je poželjno držati ih što je dalje moguće, možda okupljene zajedno, u strukturama koje brinu o njima i štite nas od toga da mi sami preuzmemo na sebe odgovornost za njihove brige. To je "kultura odbacivanja": onaj mentalitet zbog kojeg se osjećamo drugačijima od najslabijih i njihovu krhkost doživljavamo nečim stranim, što nam omogućuje da na to "mi" i "oni" gledamo kao na paralelne stvarnosti. Ali zapravo, dugovječnost, kao što Sveto pismo uči, je blagoslov, a starije osobe nisu izopćenici kojih se treba kloniti, već živi znakovi dobrohotnosti Boga koji daruje život u izobilju. Blagoslovljena kuća u kojoj živi starija osoba! Blagoslovljena obitelj u kojoj se starije poštuje!

Starost je, doista, dob života koju nije lako razumjeti, čak ni nama koji je već proživljavamo. Iako joj prethodi dug put, nitko nas nije pripremio suočiti se s njom, kao da nas malne iznenadi. Razvijenija društva troše znatna sredstva na tu dob života, ali ne pomažu tumačiti je: nude planove pomoći, ali ne i projekte koji im pomažu živjeti u punini [1]. Zato je teško gledati u budućnost i razaznati horizont prema kojemu treba težiti. S jedne strane smo u napasti da tjeramo od sebe starost skrivajući svoje bore i pretvarajući se da smo vječno mladi; s druge strane, čini se da nemamo drugog izbora nego živjeti razočarani i pomiriti se s tim da nemamo više "plodove koje možemo donijeti".

Završetkom radnog vijeka i s djecom koja su se već osamostalila, nestaju razlozi na koje smo trošili mnogo energije. Svijest da nam snage kopne ili da se javila bolest mogu dovesti u krizu naše sigurnosti. Svijet – sa svojim brzim tempom, s kojim teško držimo korak – kao da nam ne ostavlja alternativu i dovodi nas do toga da se u duši osjećamo beskorisno. Tako se k nebu uzdiže molitva psalma: »Ne zabaci me u starosti: kad mi malakšu sile, / ne zapusti me!« (71, 9).

Međutim, taj isti psalam, koji promišlja o Božjoj prisutnosti u raznim životnim dobima, potiče nas da se nastavimo nadati: kad dođu starost i sijede vlasi, On će nam nastaviti davati život i neće dopustiti da nas zlo svlada. Pouzdajući se u njega, naći ćemo snagu da mu uzdižemo sve veću hvalu (usp. rr 14-20) i otkrit ćemo da starenje nije samo prirodno starenje tijela ili neizbježan protok vremena, već dar dugog života. Starenje nije kazna, već blagoslov!

Zato se moramo brinuti za sebe i naučiti živjeti aktivnu starost, također s duhovnoga gledišta, njegujući svoj unutarnji život marljivim čitanjem Božje riječi, svakodnevnom molitvom,

redovitim pristupanjem sakramentima i sudjelovanjem u bogoslužju. Osim odnosa s Bogom, valja njegovati i odnose s drugima: osobito u obitelji, s djecom, unucima, kojima trebamo iskazivati svoju ljubav punu brižnosti i pažnje; kao i sa siromasima i patnicima, kojima trebamo izražavati svoju blizinu kroz konkretnu pomoć i molitvu. Sve to će nam pomoći da se ne osjećamo kao puki promatrači u kazalištu svijeta, da se ne ograničavamo na “gledanje s balkona”, na “virenje kroz prozor”. Ako umjesto toga izoštrimo svoja osjetila da prepoznaju Gospodinovu prisutnost [2], bit ćemo kao “zelena maslina u domu Božjem” (usp. Ps 52, 10) i moći ćemo biti blagoslov onima koji žive s nama.

Starost nije beskorisno vrijeme u kojem se čovjeku valja povući u zapećak i vesla odložiti u barku, nego je vrijeme u kojem treba i dalje donositi plodove: pred nama je novo poslanje koje nas potiče upraviti pogled u budućnost. »Posebna osjetljivost nas starijih osoba, nas koji smo u starijoj životnoj dobi na pažnje, misli i naklonosti koje nas čine ljudima, ponovno bi mnogima trebala postati poziv. I bit će to izbor ljubavi starijih prema novim naraštajima« [3]. To je naš doprinos revoluciji nježnosti [4], duhovnoj revoluciji koju se vodi golim rukama i bez oružja. Pozivam vas, dragi djedovi, bake i starije osobe, da postanete njezinim protagonistima.

Svijet prolazi kroz vrijeme teške kušnje, označen najprije neočekivanom i silovitom olujom pandemije, a potom i ratom koji narušava mir i razvoj na globalnoj razini. Nije slučajno da se rat vratio u Europu u trenutku kad s povijesne scene odlazi generacija koja ga je doživjela u prošlom stoljeću. A te velike krize mogu nas učiniti neosjetljivima na činjenicu da postoje druge “epidemije” i drugi rašireni oblici nasilja koji prijete ljudskoj obitelji i našem zajedničkom domu.

Sve to pokazuje potrebu za dubokom promjenom, za obraćenjem koje će razoružati srca i omogućiti svakom pojedincu da u drugome prepozna svoga brata ili sestru. A mi, bake, djedovi i starije osobe, imamo veliku odgovornost: naučiti žene i muškarce našeg vremena da na druge gledaju istim razumijevanjem i pogledom punim ljubavi kojim mi gledamo svoje unuke. Kroz brigu za bližnjega odrasli smo u čovještvu i danas možemo biti učitelji miroljubivog načina života ispunjenog pažnjom prema najslabijima. Naš stav se može pogrešno protumačiti kao slabost ili mekušavost, ali krotki su, a ne agresivni i izrabljivači, ti koji će baštiniti zemlju (usp. Mt 5, 5).

Jedan od plodova koji smo pozvani donijeti jest briga za svijet. »Svi smo bili u krilu naših djedova i baka, koji su nas držali u naručju« [5]; ali danas je vrijeme da – uz konkretnu pomoć ili čak samo molitvu – zajedno s vlastitima, na koljenima držimo brojne preplašene unuke koje još ne poznamo, a koji možda bježe ili pate zbog rata. Čuvajmo u svom srcu – kao što je to učinio sveti Josip, taj nježan i brižan otac – mališane iz Ukrajine, Afganistana, Južnog Sudana...

U mnogima od nas je sazrela mudra i ponizna svijet koja je svijetu tako silno potrebna: ne spašavamo se sami, a sreća je kruh koji se zajedno blaguje. Posvjedočimo to onima koji se zavaravaju da u suprotstavljanju mogu pronaći osobno ispunjenje i uspjeh. Svi, pa i najslabiji, mogu to učiniti: i sama činjenica da dopuštamo da se o nama drugi brinu – i to često osobe koje dolaze iz drugih zemalja – govori da je zajednički život u miru ne samo moguć, već i nužan.

Drage bake i dragi djedovi, drage starice i dragi starci, u ovom našem svijetu pozvani smo biti tvorci revolucije nježnosti! Učinimo to tako da učimo sve više i bolje koristiti najvrjednije oruđe koji imamo i koje je najprikladnije za našu dob, a to je molitva. »Postanimo i mi pomalo pjesnici molitve: uživajmo u traženju vlastitih riječi, poslužimo se onima kojima nas uči Božja riječ« [6]. Naša zaufana molitva može mnogo: može pratiti bolni vapaj onih koji trpe i pomoći da dođe do promjene u srcima. Možemo biti »stalni “zbor” velikog duhovnog svetišta, gdje molitva prošnje i pjesma hvale podupiru zajednicu koja radi i bori se na poprištu života« [7].

Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba stoga je prilika da se još jednom, s radošću, proglasi da Crkva želi slaviti zajedno sa svima onima kojima je Gospodin – kao što kaže Biblija – “obilno ispunio dane”. Proslavimo ga zajedno! Pozivam vas da taj Dan naviještate u svojim župama i zajednica; da posjetite najusamljenije starije osobe, u njihovu domu ili u domovima u koje su smješteni. Potrudimo se da nitko ne proživi taj dan u samoći. Imati nekoga za čekati može unijeti promjenu u životu onima koji više ne očekuju ništa dobro od budućnosti; i iz ovog prvog susreta može se roditi novo prijateljstvo. Posjećivanje usamljenih starijih ljudi je djelo milosrđa u naše vrijeme!

Molimo Gospu, Majku nježnosti, da nas sve učini tvorcima revolucije nježnosti, kako bismo zajedno oslobodili svijet od sjene samoće i zloduha rata.

Neka do svih vas i vaših najmilijih dopre moj blagoslov, uz jamstvo iskrene blizine. Molim vas, ne zaboravite moliti za mene!

Rim, Sv. Ivan Lateranski, 3. svibnja 2022., blagdan svetih apostola Filipa i Jakova

FRANJO

[1] Kateheza o starosti – 1. Milost vremena i savez životnih dobi (23. veljače 2022.).

[2] Kateheza o starosti – 5. Vjernost Božjem pohodu za naraštaj koji dolazi (30. ožujka 2022.).

[3] Kateheza o starosti – 3. Starost – izvor dobra za bezbrižnu mladost (16. ožujka 2022.).

[4] Kateheza o svetome Josipu – 8. Sveti Josip – otac pun nježnosti (19. siječnja 2022.).

[5] Homilija na misi za I. svjetski dan djedova, baka i starijih osoba (25. srpnja 2021.).

[6] Kateheza o obitelji – 7. Djedovi i bake (11. ožujka 2015.).

[7] Ibid.